

President Klestil gjør bot i Israel: *Ap 16/11-94*

# Erkjente Østerrikes ansvar i Holocaust

Østerrikeres tunge ansvar og delaktighet i utryddelsen av jødene ble erkjent av landets president Thomas Klestil i en tale i Israel i går.

Aftenpostens korrespondent  
**ULF ANDENÆS**

Wien.

Med dette prøvde presidenten å skape forsoning over et tema som har ligget og gnaget i forholdet mellom de to nasjoner, og som ikke nettopp ble bedre under hans forgjenger i embedet, den krigsforbryter-mistenkte Kurt Waldheim.

President Klestil holdt talen til det israelske parlament Knesset ved avslutningen av sitt statsbesøk i landet de siste dager.

## Belastet arv

– Østerrikerne må erkjenne en belastende arv fra fortiden, og i dag er de beredt til å gjøre det. For ofte har vi snakket om at Østerrike var den første stat som mistet sin frihet og uavhengighet til nazismen, og for sjelden over den kjensgjerning at mange av de verste medskyldige og håndlangere under det nazistiske diktatur var østerrikere, fastslo Klestil. – Ingen unnskyldning kan fjerne de kvaler som har fylt meg når jeg under mitt besøk har møtt en rekke av nazismens ofre, sa han.

I den israelske offentlighet var man spent på forhånd om Klestil ville beklage sin nasjons fortid, under det som

var første besøk av et østerriksk statsoverhode i Israel noensinne.

Østerrike er gjennom årtier blitt breidret for at landet aldri har tatt et tilsvarende omfattende oppgjør med nazismen som Tyskland, til tross for at andelen nazister var like høy. Østerrikerne har sett seg selv som en nazi-okkupert nasjon, og ikke som en likeverdig del av den nazistiske stat. Men mange østerrikere støttet innlemmelsen i Tyskland gjennom «Anschluss», og mange av nazi-bødene under jødeutryddelsen var østerrikere.

Avsløringen av at landets forrige president Kurt Waldheim hadde vært nazist med tvilsomt rulleblad under annen verdenskrig gjorde et dypt inntrykk ikke minst på israelerne. I deres øyne ble Waldheim symbolet på Østerrikes forlielser og fortrenninger av fortiden.

## Skjebneland

Klestil trodde likevel ikke at et folk kunne pålegges kollektiv skyld.

Tema for talen var Østerrike som skjebneland for jødene, på godt og vondt. Østerrike og dets hovedstad Wien ble et sentrum for jødisk kultur og jødisk ånd, men ikke minst i Østerrike og med østerrikeres medvirkning ble det jødiske folk styrtet i avgrunnen, sa presidenten.

Med Israel-besøket og sin tale markerte Klestil et endelig farvel til Kurt Waldheims pinlige presidentperiode, da utlandet ikke ville ha noe med Østerrikes statsoverhode å gjøre, aller minst Israel.